

PEDAGÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI, MÓDSZERTANI (PPM) KÉPZÉS KERETEIN BELÜL MEGVALÓSULÓ PROJEKTPEDAGÓGIAI TÖREKVÉSEK

**NÁMESZTOVSZKI ZSOLT, IVANOVIĆ JOSIP, LEPEŠ JOSIP, GRABOVAC
BEÁTA, MAJOR LENKE
ÚJVIDÉKI EGYETEM, MAGYAR TANNYELVŰ TANÍTÓKÉPZŐ KAR,
SZABADKA, SZERBIA
ZSOLT.NAMESZTOVSZKI@MAGISTER.UNS.AC.RS,
JOSIP.IVANOVIĆ@MAGISTER.UNS.AC.RS,
JOSIP.LEPES@MAGISTER.UNS.AC.RS,
BEATA.GRABOVAC@MAGISTER.UNS.AC.RS,
MAJOR.LENKE@MAGISTER.UNS.AC.RS**

ABSZTRAKT

A tanulmány összefoglalja a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon beindult Pedagógiai, pszichológiai, módszertani (PPM) képzés keretein belül megvalósuló projektpedagógiai törekvéseket. A képzés a 2017/2018-as tanévben került megszervezésre első alkalommal és azoknak az oktatásban dolgozó kollégáknak készült, akik a tanulmányaik során nem vizsgázták le a törvény által előírt 30 + 6 kreditpont értékű pedagógiai, pszichológiai és módszertani jellegű tárgyakat. A jelenetkezők mérnökök, közgazdászok, szaktanárok, kutató biológusok és nyelvtanárok voltak és a résztvevők profilja (komoly oktatási tapasztalattal rendelkeztek) és az oktatásszervezés (levelező, egyénre szabott tutori viszony a kurzusvezetővel) kiválóan alkalmassá tette a képzést a projektpedagógiai módszerek alkalmazására. Emellett a képzés keretein belül, elsődlegesen a földrajzi távolságokat áthidalva, intenzíven alkalmazásra kerültek az IKT eszközök és egyéb interaktivitásra építő pedagógiai módszerek. Az intézményünkben a képzés hatékonyságát tudományos módszerekkel is mértük. Karunk a Tartományi Felsőoktatási és Tudományos Kutatási Titkárság a vajdasági kisebbségi felsőoktatási intézmények egyéves tudományos–kutatói munkáját támogató pályázatán sikerrel pályázott az *Анализа ефеката ППМ (педагошко-психолошко-методичког) програма наставника на мађарском језику на педагошки рад полазника - A PPM (pedagógiai, pszichológia, módszertani) képzés hatásainak vizsgálata a résztvevő magyar nyelven oktató tanárok pedagógiai munkájára - Analyzing the effects of the PPM (pedagogical-psychological-methodological) program onto the educational work of the participating Hungarian-language teachers* című kutatással. A tanulmányban emellett bemutatásra kerülnek azok a projektpedagógiai törekvések, amelyek az MTTK-n kerültek alkalmazásra, az említett projekten és képzésen túl. Ezek a törekvések elsősorban a neveléstudományi, informatikai és oktatástechnológia területen hangsúlyosak a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon.

***KULCSSZAVAK:** PPM képzés, projektpedagógia, oktatástechnológia*

BEVEZETŐ

Véleményünk szerint informatikai jellegű tantárgyak különösen alkalmasak a projektpedagógia gyakorlati alkalmazására. Ez elsősorban a gyakorlatorientált tartalmaknak, a gyorsan változó és fejlődő környezeteknek és alkalmazásoknak és a kommunikációs lehetőségek kiterjesztésének köszönhető. Emellett a webkettes felületek nyújtotta együttműködési és értékteremtési lehetőségek is hatalmas potenciált hordoznak a projektpedagógiai módszerek kiteljesedésében.

Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar (ÚE MTTK) osztatlan képzés (4+1) keretében képez okleveles tanítókat és okleveles óvodapedagógusokat. A képzési struktúrájában megtalálhatók az informatikai jellegű tantárgyak. Ezek a következők: informatika alapjai, oktatásinformatika, oktatástechológia és e-learning.

1. OKTATÁSTECHNOLÓGIA 2.0

Az első komolyabb projektpedagógiai próbálkozásunk a 2016/2017-es évben, a negyedik szemeszterben meghirdetett oktatástechológia kurzus keretében valósult meg. Hosszas egyeztetés után, az értékelést is átalakítva, első körben a hallgatók a hallgatók különböző mobil alkalmazásokat alkalmaztak az oktatási folyamatban, elsődlegesen egy csoporton belül megszervezett mikrotanítás keretein belül. A kurzusvezető tanár már előzőleg tesztelt alkalmazásokat ajánlott, de sok esetben jelentek meg újabb, a hallgatók által felfedezett, aplikációk és olyan is előfordult, hogy egy-egy alkalmazás eltűnt a piacról a folyamat során. Mindezek ellenére a mikrotanítások kiválóan sikerültek, általában élménypedagógiai (például kincskeresés) elemekkel egészültek ki. Tapasztalataink szerint a hallgatók sokkal több időt fordítottak az egy-egy elem kidolgozására, mint a hagyományos módszerek esetében, párokban dolgoztak és a kommunikációban és a tartalmak létrehozásánál is alkalmazták az online eszközöket (közösségi oldalak, Google Drive). A projekt végeredményeként létrejött egy akkoriban egyedülálló jegyzet, amelyet a pedagógusok rendelkezésére bocsájtottunk és amelyben a hallgatók a következő szempontok alapján mutatták be a felhasznált eszközöket:

Téma:

Foldolgozzák:

A mikrotanítás időpontja:

Elméleti háttér:

Felhasznált szofverek és alkalmazások:

Költségek:

Észrevételek (előnyök és hátrányok), módszertani különlegességek:

Képek:

Az oktatástervezés mellett az értékelésnél is innovatív módszereket alkalmaztunk, ugyanis a tanár értékelése mellett a csoport is értékelt (névtelenül a Google Űrlap segítségével), így a két értékelés átlaga került adminisztrálásra.

A hallgatói munkák jól sikerültek és az egész csoport megismerkedett az alkalmazásokkal, kipróbálták a gyakorlatban és oktatási helyzetbe kerültek. Bemutatásra kerültek a QR-kódok lehetőségei, a Minecraft oktatási felhasználása (egy olyan órán, amikor nem jöttek be az MTTTK-ra, hanem otthonról követték figyelemmel az oktatást és a hallgatók egy külön világot építettek fel a Minecraft krönyezetben), valamint emlékezetes maradt az online tesztek, a virtuális körséták és a virtuális csillagvizsgálás is.

1. kép: A virtuális csillagvizsgáláshoz tartozó feladatsor megoldása a szabadban

A fél éves munka eredményeit egy Oktatási, Tudományügyi és Technológiai-fejlesztési Minisztérium által támogatott projektum keretein belül mutattuk be, amelyre több mint 70 pedagógus látogatott el. A rendezvényen, amelyet akkreditált pedagógus továbbképzésként is engedélyeztettünk, a hallgatók nagy része a különböző állomásokon ismertette a megismert alkalmazások lehetőségeit, valamint a hozzá tartozó módszertani lehetőségeket és korlátokat, azonban számos hallgató segített az esemény eredményes megszervezésében (plakátkészítés, online események létrehozása, regisztráció, fényképek és videó készítése). Az eseményt Oktatástechnológia 2.0-nak neveztük el.

2. kép: Az Oktatástechnológia 2.0 rendezvényünk plakátja

A rendezvény plenáris előadásból és műhelymunkákból állt:

Plenáris előadások

Göblös Péter (Cseh Károly Általános Iskola, Ada): Videózás az iskolában

Szokola Péter (Rákóczi úti Óvoda Székesfehérvár): Digitális témahét a Méhecske csoportban

Potrebić Tőzsér Gabriella (Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse): Oktatás menő módon

Műhelymunkák (Másodéves MTTK hallgatók)

Face Swap

Hogyan boncoljunk embert (Curiscope)?

Kiterjesztett valóság az oktatásban

Kódolt tanítás (QR-kódok)

Oktatás a Minecraft világában

Online tesztek

Panorámaképek hagyományos képek helyett

Schoology - virtuális tanterem

Szófelhők az oktatásban

Virtuális csillagvizsgálás

Virtuális körséták

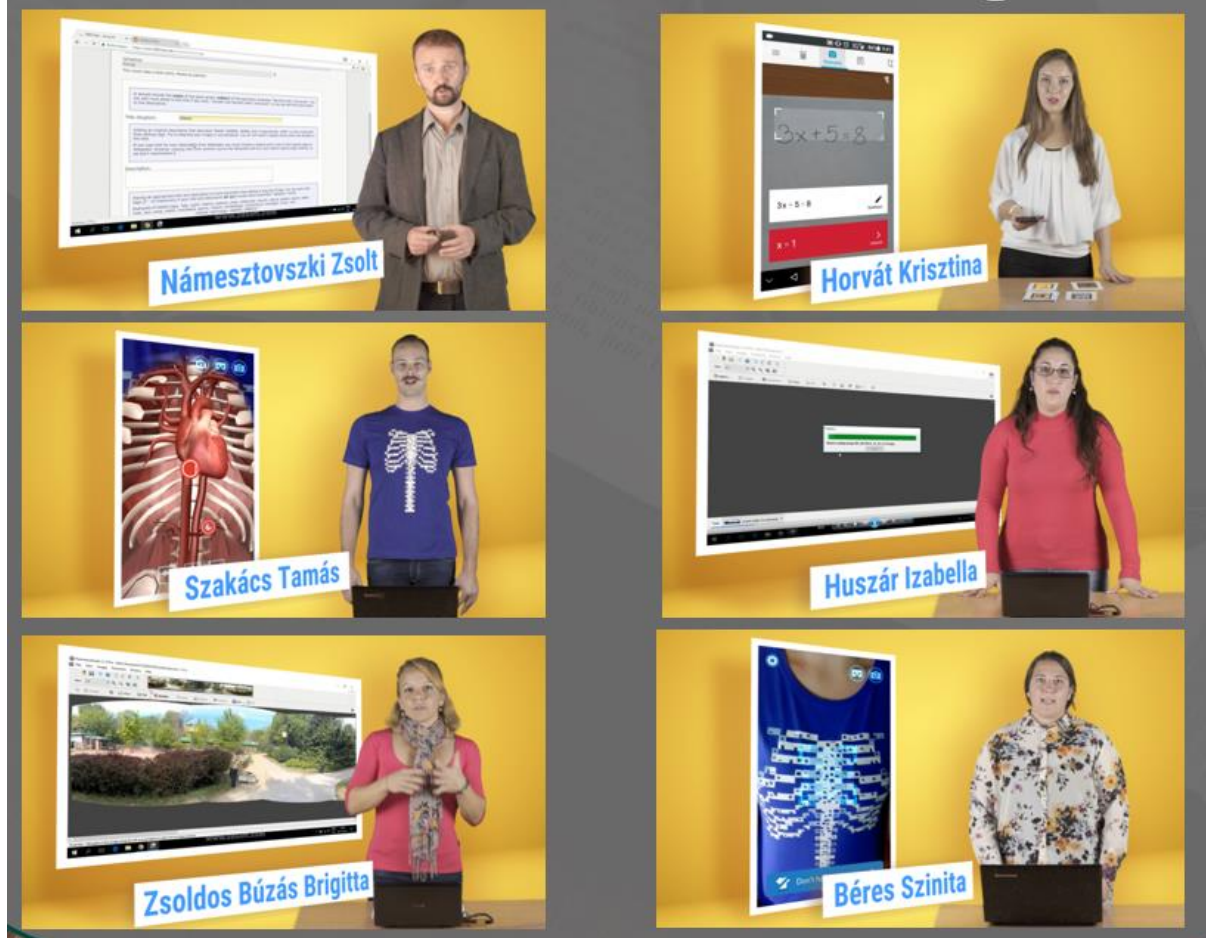
Quiver (Virtuális kifestő)

Szintén a projekt részeként, hallgatók videót készítettek, szerkesztettek és töltöttek fel az eseményről, amely a következő linken érhető el: <https://goo.gl/ta5XJg>. Az Oktatástechnológia 2.0 lett az MTTK megvalósított egyik legsikeresebb projekt, már a téma jellegéből adódóan is kiválóan alkalmas volt a feldolgozása projektpedagógiai módszerekkel, a tanár a csapat része volt és sokszor a tanulókkal együtt fedezte fel az egyes alkalmazások lehetőségeit és korlátait, valamint az ezekhez tartozó módszertani elveket.

A hallgatókkal az együttműködés nem szakadt meg a projekt után, többen csatlakoztak az MTTK-n működő Informatikai műhelyhez, valamint többen készítettek kutatási tervet és pályáztak sikeresen különböző ösztöndíjakra. A különböző alkalmazásokat az MTTK Nyílt napján és a különböző fórumokon mutatjuk meg. Az esemény után több általános iskolába kaptunk meghívást, ahol magyar és szerb nyelven mutattuk be ezeket az eszközöket és módszereket.

A projekt során elkészült tartalmakkal sikeresen pályáztunk a K-MOOC pályázatán és jogot nyertünk arra, hogy a rendszerben elkészítsük az Oktatástechnológia 2.0 online kurzusunkat (<https://www.kmooc.uni-obuda.hu/course/69>), amelyre számos régióból jelentkeztek hallgatók és két évig lesz elérhető. A témák nagy részét itt is hallgatók dolgozták fel és a pályázaton elnyert tiszteletdíjból lehetőségünk volt minőséges oktatóvideókat készíteni, felkérni erre egy profi csapatot, valamint a hallgatók tiszteletdíjat kaptak a munkájukért.

K-MOOC – Oktatástechnológia 2.0

3. kép: Az Oktatástechnológia 2.0 online kurzus néhány előadója

2. INFORMATIKAI JELLEGŰ TANTÁRGYAKON KERESZTŰL MEGVALÓSULÓ PROJEKTEK

A 2017/2018-as tanévtől Szerbiában kötelező tantárgy lett az informatika és a számítástechnika a felső osztályokban. Ettől az iskolaévtől az ötödik osztályban került bevezetésre, majd fokozatosan, minden osztályban megjelenik. Ez a tény szakmai szempontból rendkívül előnyös és követi az európai trendeket, azonban a vajdasági magyar pedagógustársadalom esetében komoly erőforráshiányhoz vezethet, mivel az órák száma gyakorlatilag két évente duplázódni fog. Ezt az erőforráshiányt valószínűleg nem fogja pótolni az informatika szakon tanuló magyar anyanyelvű hallgatók (alapképzésen: 9, mesterképzésen: 2 – a Magyar Nemzeti Tanács adatai alapján), valamint súlyosbítja a helyzetet az a tény, hogy a közelmúltban több kiváló informatikatanár váltott munkahelyet és a közoktatásból a magánszektorba szerződött. Ez a folyamat a fejlődő gazdasággal rendelkező városok környékére jellemző (például Szabadka).

Erre a helyzetre nyújt megoldást a Szerb Köztársaság Hivatalos Közlöny (Službeni glasnik RS), Tanügyi Közlönyében (Prosvetni glasnik) megjelent rendelet <https://goo.gl/byPce7> (2017.december 26. - 179. oldal), amely, a szabályzat módosításával lehetővé tette, hogy mester végzettséggel rendelkező tanítók is alkalmazásba kerülhessenek informatika és számítástechnika tantárgy oktatására az általános iskolákban, amennyiben a tanulmányaik alatt összegyűjtötték legalább 90 kreditpontot informatikai jellegű tantárgyakból és az élethosszig tartó tanulási folyamat részét fogja képezni a Karon. A képzést előreláthat 2018. októberében indítanánk be, 15 fős csoporttal.

A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar létrehozta a képzési struktúráját, a Belgrádi Tanítóképző Kar modellje alapján (http://www.uf.bg.ac.rs/?page_id=24126), amelyben összesen 27 tantárgy (96 kreditpont), ebből 7 meglévő kötelező (28 kreditpont), 3 meglévő választható (8 kreditpont), 4 más szakirányon (kommunikátor) meglévő (13 kreditpont) és 13 új tantárgy (47 kreditpont) került be. Azonban a képzés beindításához és a szerbiai szakemberek alkalmazásához további források lennének szükségesek. A magyarországi oktatókat a Makovecz-programban alkalmazánk, azonban a képzés beindításához szükséges lenne 2 külsős (Szabadkai Műszaki Szakfőiskola) alkalmazására, akiket az Újvidéki Egyetemen kinevezné docensnek, ezzel bekerülnek az egyetemi felsőoktatási szférába. Emellett az MTTK alkalmazottak számára is jelentős többletmunkát jelentene az oktatás, mivel előreláthatóan pénteken és szombaton kerülne megszervezésre.

Ez a képzés lehetővé tenné azt, hogy a meglévő széles spektrumú képzésre felépüljön egy komoly informatikai tudást nyújtó modul, kiegészülve nagyarányú szakmai gyakorlattal. Ami viszont talán ezektől a tényeknél is fontosabb, hogy az MTTK-n diplomázó hallgatók, akik felveszik az informatikai modul tárgyait, elsajátítják a magyar informatikai szakterminológiát, ami csak korlátozottan történik meg az újvidéki szerb nyelvű karokon, viszont elengedhetetlen a megfelelő alapkészségek elsajátításához, valamint a sikeres kommunikációhoz is.

Karunk már ebben a pillanatban is jelentős referenciákkal rendelkezik az informatika és számítástechnika oktatásával kapcsolatosan.

Habár a képzést nappali szakon hirdetjük meg, valószínűleg a hallgatók különböző előtudással fognak belépni a rendszerbe, magas motivációs szinttel, lehetőség lesz a projektmódszer további fejlesztésére és alkalmazására.

3. A PPM KÉPZÉS KERETÉBEN MEGVALÓSULÓ PROJEKTPEDAGÓGIAI TÖREKVÉSEINK

A PPM képzést a törvényes szabályozás értelmében a meglévő, akkreditált képzésekből alkottuk meg a PPM programot. A tantárgyakat pedagógiai, pszichológiai és módszertani tantárgycsoportba osztottuk, valamint kötelező, kötelezően választható és választható státusszal rendelkeznek.

A Pedagógiai, pszichológiai, módszertani (PPM) képzés beindítását a Kar Tudományos-oktatói Tanácsa fogadta el 2017.06.20-án (a határozat iktatószáma: 01-1351/2017) a Dékáni kollégium felterjesztésére, majd ezt a határozatot a Kar Tanácsa is

megerősítette 2017.07.03-án (a határozat iktatószáma: 01-1447/2017). A képzés az élethosszig tartó tanulási folyamat részét képezi, legkevesebb 30+6 kreditpont terjedelemben.

A programot a 2017/2018-as tanév téli szemeszterében hirdettük meg először. Az íratkozás 2017. szeptember 18-tól 24-ig volt lehetséges. A téli szemeszterben 15 hallgató jelentkezett a képzésre és az MTTK-n szerveztük meg. Az oktatás 2017. októberétől, 2018. januárjáig tartott, a vizsgákat pedig 2018. január/februárjában tartottuk meg.

A nyári szemeszterben, a jelentős számú érdeklődő miatt, Kanizsán a Regionális Szakmai Pedagógus-továbbképző Központban szerveztük meg. Az íratkozás már teljesen online volt és 2018. február 5. és 10. között történt meg. Erre a kihelyezett képzésre 9 hallgató jelentkezett. Az oktatás 2018. februárjától májusáig tartott, a vizsgáztatás pedig májusban és júniusban történt meg.

Mivel a képzést korlátozott kontaktórával szerveztük meg, lehetőség nyílt a különböző projektpedagógiai módszerek alkalmazására, amely a földrajzi távolság miatt, kiegészült az IKT eszközök intenzív alkalmazásával. A projektpedagógiai módszereket a kontaktórákon, a beadandók elkészítése közben és a szakmai gyakorlatokon is alkalmaztuk.